

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-45>

УДК 070.48:167.2

Бурківська Л.Ю., Григораш С.М.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СПЕЦИФІКА ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДОВОЇ СТРУКТУРИ ТИЖНЕВИКА «РЕПОРТЕР»

Анотація. Визначено важливу роль цільового призначення видання як головної ознаки, що окреслює його особливості. Від цільового призначення залежить обсяг, характер викладу матеріалу, структура та оформлення того чи іншого видання. Описано широкі можливості друкованих періодичних видань, що потребує глибокого вивчення механізмів їх функціонування й розвитку, ефективність впливу на аудиторію. Проаналізовано інформаційно-видову структуру газети «Репортер». Описано основні елементи видання, подано кількісну характеристику публікацій за видами інформації. Проаналізовано організацію всередині часопису як основи якісного видання. Виявлено ієрархічну систему рубрикації видання, яка допомагає читачеві ознайомитись із змінами в тексті, полегшує розуміння прочитаного, допомагає відшукати новий матеріал або його фрагмент. Характерними особливостями газети є ясність і зрозумілість тлумачень, логічна послідовність викладу, узагальненість понять і явищ, об'єктивний аналіз і лаконічність висловлювань. Головною метою роботи є аналіз інформаційно-видової структури Івано-Франківського інформаційно-аналітичного тижневика «Репортер». Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: описати види інформації та охарактеризувати основні елементи газетного видання. Матеріалом для дослідження стали номери газети «Репортер» (№ 36-53; № 1-7) за період з вересня 2015 року до лютого 2016 року.

Ключові слова: види інформації, елементи газетного видання, заголовковий комплекс, інформаційно-аналітичне періодичне видання.

Burkivska Liliia, Hryhorash Svitlana

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

INFORMATIONAL STRUCTURE SPECIFICITY OF THE REPORTER WEEKLY NEWSPAPER

Summary. The important role of the publication purpose as the main feature that outlines its peculiarities is determined. The publication purpose determines the nature of the material presentation, the structure and design of a publication. The wide possibilities of printed periodicals are described, which requires an in-depth study of their functioning and development mechanisms and of the audience impact effectiveness. The paper analyzes the informational structure of the Reporter newspaper. The research describes the main elements of the publication and gives the quantitative description of publications based on the type of information. The organization of the daily newspaper as the basis of a high-quality publication has been analyzed. A hierarchical system of the edition rubrication has been discussed, which helps the reader to get acquainted with the changes in the text, facilitates the text understanding, helps with the search of a new material or its fragment. The main characteristics of the newspaper are the interpretations clarity and lucidity, the statements logical sequence, the concepts and phenomena generalization, objective analysis and conciseness. The main purpose of the research is to analyze the informational structure of the Ivano-Frankivsk information and analytical weekly newspaper Reporter. The realization of the goal involves solving the following tasks: to describe the types of information and to characterize the main elements of the newspaper edition. The materials for the study included the issues of the Reporter newspaper (No. 36-53; No. 1-7) published between September 2015 and February 2016. It is noted that the Reporter newspaper is a communication tool, and the inhabitants of Ivano-Frankivsk region receive the most complete and objective information about the significant events in the political and social life of the region and the state by means of the newspaper. The weekly edition covers the following information: the latest regional news of politics, economics, culture and sports; reports, analytics, interviews with famous and interesting people; useful advices, life stories, interesting excursions to the past; information for kids; crossword puzzles, TV program. A clear organization within the newspaper is the key to a high-quality publication.

Keywords: types of information, elements of the newspaper issue, title complex, informational and analytical periodical.

Постановка проблеми. У демократичних державах сучасне життя неможливо уявити без активного, впорядкованого руху та обміну інформацією через засоби масової комунікації (технічні засоби та канали поширення масової інформації), за допомогою яких громадяни, особи без громадянства, державні та громадські структури, всі верстви населення задовольняють свої інформаційні потреби. Одним із каналів поширення масової інформації є преса, специфічною рисою якої є комплексний, синтетичний характер щодо представлення різних видів інформації.

Друковані періодичні видання мають відповідне читачське спрямування, допомагають у вивченні конкретного питання, інформують про результати проведених наукових досліджень чи про певні події у світі, пояснюють у доступній формі основи наукових знань, є невід'ємною складовою дозвілля. Кожне таке видання має своє цільове призначення – головну ознаку, що окреслює його особливості. Від цільового призначення залежить обсяг, характер викладу матеріалу, структура та оформлення того чи іншого видання. Такі широкі можливості друкованих

періодичних видань викликають необхідність вивчати механізми їх функціонування й розвитку, ефективність впливу на аудиторію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні засади журналістської творчості досліджували В. Ворошилов, С. Корконосенко, І. Михайлин та ін. Оформлення періодичних видань та сучасний стан видавничого дизайну розглядали у своїх працях О. Гутянська, В. Іванов, В. Попов, І. Прокопенко, В. Тулупов та ін. Співвідношення текстового, ілюстративного та графічного матеріалів простежували М. Василенко, Т. Крайнікова, Н. Стволос.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Серед питань, пов'язаних із сучасною періодикою, ґрунтовного вивчення останнім часом потребують газети різних регіонів обслуговування в таких аспектах, як подання певних видів інформації та доцільність використання деяких елементів газетного видання.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз інформаційно-видової структури Івано-Франківського інформаційно-аналітичного тижневика «Репортер». Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: описати види інформації та охарактеризувати основні елементи газетного видання. Матеріалом для дослідження стали номери газети «Репортер» (№ 36-53; № 1-7) за період з вересня 2015 року до лютого 2016 року.

Виклад основного матеріалу. Через газету «Репортер» як засіб комунікації мешканці Івано-Франківщини отримують найбільш повну та об'єктивну інформацію про значущі події в суспільно-політичному житті краю й держави. Щотижневий видання висвітлює таку інформацію: найсвіжіші регіональні новини політики, економіки, культури та спорту; репортажі, аналітика, інтерв'ю з відомими та цікавими особами; корисні поради, людські історії, цікаві екскурси в минуле; інформація для дітей; кросворди, програма телебачення. Чітка організація всередині часопису – запорука якісного видання.

Газета поділена на рубрики та підрубрики, серед яких є постійні – «Тиждень», «Акцент», «Погляд», «Телерепортер», «Неформат», «Місто», «Соціум», «Дитяча», «До кави», «Омега» та змінні – «Людина», «Спорт», «На колесах», «Конкурс». Для характеристики газети використано зведену класифікацію ЗМІ, яка наведена в таблиці 1 та охоплює найважливіші параметри цього видання.

Таблиця 1
Класифікаційна характеристика тижневика

Класифікаційні ознаки	Характеристики	
За засновником	недержавна	
Видавничі характеристики	Періодичність	щотижнева
	Формат	A3
	Обсяг	24 аркуші
	Тираж	багатотиражна – 18 100 примірників
Тематична чи галузева спеціалізація	загально-інформаційна	
Регіон обслуговування	обласна	
Аудиторія	молодь, люди середнього, старшого віку	

Тижневик «Репортер» як періодичне видання має вихідні відомості, які характеризують видання та призначені для інформування користувачів, бібліографічного опрацювання й статистичного обліку. До них належать такі:

1) назва видання: Івано-Франківський обласний тижневик «Репортер»;

2) підзаголовкові дані: газета; тижневик; дата виходу номера – 4 лютого 2016 р., № 5; нумерація 1-24; засновник – ТзОВ «Редакція газети «Репортер»;

3) відомості про редактора: головний редактор – Андрій Філіпський;

4) випускні дані: свідоцтво про державну реєстрацію № ІФ-462 від 03.12.2001; замовлення № 778, наклад – 18 100 примірників; адреса редакції: 76005, м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 99; журналісти: тел./факс: (0342) 50-46-60, e-mail: gazeta@report.if.ua; реклама: тел./факс: (0342) 50-01-55, e-mail: reklama@report.if.ua; друк: ТОВ «Буковинський видавничий дім», м. Чернівці, вул. Лесина, 31, тел.: (0372) 54-45-46.

Звертаємо увагу на те, що серед вихідних відомостей газети деякі елементи відсутні, а саме: міжнародний стандартний номер видання, знак охорони авторського права ©, надвипускні дані, але зазначено, що передрук матеріалів без згоди редакції заборонено. Уважно переглянувши видання, можна помітити, що види інформації на сторінках газети певною мірою залежать від рубрик, у яких ця інформація вміщена. У таблиці 2 подаємо види інформації в газеті «Репортер» за Законом України «Про інформацію» [2].

Таблиця 2
Кількість публікацій за видами інформації

№ з/п	Види інформації	Кількість публікацій
1.	Про фізичну особу	25
2.	Довідково-енциклопедична	41
3.	Екологічна	6
4.	Інформація про товар	–
5.	Науково-технічна	–
6.	Податкова	–
7.	Правова	8
8.	Статистична	4
9.	Соціологічна	43

Тепер більш детально проаналізуємо кожен вид інформації. До інформації про фізичну особу належать документовані або публічно оголошені відомості про неї [2]. У кожному номері газети в рубриці «Тиждень» є стаття про життєвий і творчий шлях конкретної людини, наприклад: *Людина тижня. Ірма Вітовська* (№ 36, 2015); *Людина тижня. Мирон Матейко* (№ 39, 2015); *Людина тижня. Василь Зубанич* (№ 40, 2015); *Людина тижня. Віктор Анушкевичус* (№ 44, 2015); *Людина тижня. Марія Козакевич* (№ 4, 2016).

До довідково-енциклопедичної інформації належать систематизовані, документовані, публічно оголошені або іншим чином поширені відомості про суспільне, державне життя та навколишнє природне середовище [2]. Сюди можна віднести такі публікації: *Австро-Угорський банк* (№ 38, 2015); *Будинок Просвіти* (№ 47, 2015); *Сон роз-*

повідать про хвороби. У Франківську працює лабораторія сну (№ 50, 2015); Поштамп (№ 3, 2016); Готуємося до весни. Усе, що потрібно людині для нової пори року (№ 5, 2016); Кам'яниця Галінського (№ 6, 2016).

До екологічної інформації відноситься інформація про стан складових довілля та його компоненти, про стан здоров'я та безпеки людей, умови життя людей, стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових довілля [2]. Прикладами екологічної інформації є такі публікації: *Екологи у шоці. Франківськ дихає торфом* (№ 38, 2015); *Калуш іде під землю. Третина міста стоїть над шахтами і може провалитися* (№ 48, 2015); *Поминки геотермальної ідеї. Яка доля геотермальної котельні, котру обіцяли франківцям* (№ 48, 2015); *Дифтерія не спить. Івано-Франківськ стоїть на порозі страшної епідемії* (№ 4, 2016).

Правова інформація – будь-які відомості про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо [2], наприклад: *Парковки чекають господарів. В Івано-Франківську закрили головного паркувальника міста* (№ 42, 2015); *Вам допоможе кіберкоп. Хто такі кіберполіцейські?* (№ 44, 2015); *СРЦ зникає. Чого від реформи очікувати пересічним франківцям?* (№ 52, 2015); *Евакуатори виїжджають на полювання* (№ 7, 2016).

До статистичної інформації належить документована інформація, що дає кількісну характеристику масовим явищам та процесам, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства [2]. До неї можна віднести такі публікації: *Товар шукає роботу. Про рекрутерів, ярмарки вакансій та центри зайнятості* (№ 39, 2015); *На нові маршрути претендують 8 перевізників* (№ 41, 2015); *Хвороба приходить тихо. На Івано-Франківщині є 42 тисячі хворих на діабет* (№ 51, 2015); *Грип наступає. Медики Франківщини б'ють на спалах* (№ 3, 2016).

Соціологічна інформація містить відомості про ставлення окремих громадян і соціальних груп до суспільних подій та явищ, процесів, фактів [2]. Прикладом можуть бути такі статті: *Волонтерський тил Долини. Як допомагають на Франківщині бійцям АТО* (№ 37, 2015); *Як селяни відвойовували дорогу* (№ 43, 2015); *Зима на передньому приводі* (№ 46, 2015); *Харчування дорожчає і в школах, і в садках* (№ 48, 2015); *Новація на півтора мільйона. Франківська облрада хоче електронну систему голосування* (№ 3, 2016); *Плата за хату. З Нового року українці отримали нові податки* (№ 4, 2016).

Можна підсумувати, що найбільш поширеною, відповідно до Закону України «Про інформацію», є соціологічна (34%), довідково-енциклопедична (32%) та інформація про фізичну особу (20%), а найменша кількість статистичної інформації (3%). Цілком відсутня науково-технічна, податкова та інформація про товар.

Слід зазначити, що соціологічна інформація найчастіше висвітлена в рубриці «Соціум», довідково-енциклопедична – в рубриках «Омега» й «Неформат», інформація про фізичну особу – в рубриці «Тиждень».

Журналістикознавець В.І. Здоровега [1] подає дещо іншу класифікацію видів інформації, які ми охарактеризуємо, навівши приклади статей у газеті.

Публіцистична інформація – аналітичні матеріали різних жанрів від коментаря до огляду, статті, нарису [1]. До неї можна віднести 54 публікації, наприклад: *Венеція. Що ховають легенди* (№ 37, 2015); *Продавець повітря* (№ 49, 2015); *Повінь на вокзалі* (№ 52, 2015); *Західний лицар* (№ 4, 2016); *Прикрий сусід* (№ 7, 2016). У виданні подано також значну кількість інтерв'ю: *Василь Абрамов: «Я навіть не знаю, де у Франківську офіс «Правого сектору»* (№ 50, 2015); *Роман Луцький: «Любити те, що ти робиш – це диво»* (№ 51, 2015); *Павло Табаков: «Будь ласка, будьте щасливі»* (№ 1, 2016).

До подієвої інформації належать оперативні повідомлення про факти й події внутрішнього та міжнародного життя [1]. До цього блоку можна віднести 32 публікації, що висвітлюють внутрішню ситуацію в Івано-Франківську, наприклад: *Україні є що показати світу», – Джанні Девіс у Коломиї* (№ 36, 2015); *Палац Потоцьких відчиняє двері* (№ 40, 2015); *Вибори. Як не зламати голову* (№ 43, 2015); *Волонтери йдуть колядувати. Франківськом ходитиме волонтерський вертеп* (№ 1, 2016); *Франківщина матиме шпиталь. Залізниця передала громаді два медичні заклади* (№ 5, 2016); *У Франківську реформують спорт* (№ 6, 2016).

До ділової інформації належать виступи фахівців із якнайширшого кола питань, що цікавлять аудиторію [1]. Це 10 публікацій з медицини, освіти, будівництва, агрономії тощо, створені як самими спеціалістами, так і отримані від них у вигляді інтерв'ю, наприклад: *Невигадана війна. Євген Положний про трагедію Ільвайська, винних та бійців, що вижили* (№ 38, 2015); *Михайло Ярема: «Регбі – це більше філософія, ніж вид спорту»* (№ 40, 2015); *Війна очима лікаря. Сергій Чернишов з Франківщини про зону АТО* (№ 43, 2015); *Особливий спорт. Розповідь про сильних людей Івано-Франківська* (№ 52, 2015).

Естетично-розважальна інформація – анекдоти, кросворди, гороскопи та поетичні твори [1]. У кожному номері газети в рубриці «До кави» є кросворд, анекдоти та гороскоп, а в рубриці «Дитяча» – поетичні твори, загадки, оповідання, а також цікаві завдання для дітей.

До різновиду довідкової інформації належать програми радіо й телебачення, театральна й кіноафіша, розклад руху транспорту [1]. Програму телебачення подано в кожному випуску газети в рубриці «Телерепортер», а театральна й кіноафіша розміщені на веб-сайті газети в рубриці «Афіша». Також кожен номер містить рекламну інформацію з галузі будівництва та медицини, що, крім виконання функції повідомлення, фінансово забезпечує видання.

Є підстави твердити, що найбільш поширеною є публіцистична інформація (32%), представлена інтерв'ю та короткими розповідями про цікаві місця міста, та подієва (19%), яка вміщує інформацію про життя, факти та цікаві події Івано-Франківська. Цілком відсутня за досліджуваний період офіційна та науково-просвітницька інформація.

Тепер детально розглянемо основні елементи газетного видання. Для основного тексту публікацій використовується один шрифт, розмір букв та інтервал між рядками основного тексту. Весь текстовий

матеріал газети «Репортер» можна умовно поділити на основний, додатковий та довідково-допоміжний. Кожен із них відіграє особливу роль у виданні.

Заголовки – це перше, на що звертає увагу читач, коли шукає потрібний йому матеріал. У газеті заголовки розміщені над текстом публікацій (випадків їх розміщення під текстом або збоку немає), пишуться титульним шрифтом без будь-яких декоративних елементів і найчастіше складаються з двох речень. Виділяють нейтральні та мотиваційні заголовки. До нейтральних заголовків можна віднести такі: *У Франківську незрячі відзначили День білої тростини* (№ 43, 2015); *Візи чекають літа. Які результати голосування за безвізові закони* (№ 47, 2015); *Ковалі з Городенки показали свої роботи в Дубаї* (№ 51, 2015); *Плата за хату. З нового року українці отримали нові податки* (№ 4, 2016).

Наводимо приклади мотиваційних заголовків: *Вийти заміж у фейсбуці. Смілива акція франківчанки підірвала інтернет* (№ 40, 2015); *Росіяни такого не чекали. Як коломийські боксери в Росії кричали Слава Україні* (№ 47, 2015); *Сон розповідає про хвороби. У Франківську працює лабораторія сну* (№ 50, 2015); *Берлін з першого погляду. Подорож до столиці Німеччини на автомобілі* (№ 2, 2016); *Сергій Притула: На концерті вагітна так сміялася, що її одразу повезли в пологовий* (№ 6, 2016).

Зважаючи на те, що великі за обсягом матеріали потребують додаткової інформації, у заголовний комплекс видання вводять такі елементи: підзаголовок, анонс, лід та вріз. У газеті є два види підзаголовків: зовнішній і внутрішній. До першого належать ті, що стосуються всього матеріалу, пояснюють та деталізують основний заголовок, наприклад, у публікації *Мистецтво на руїнах* (№ 50, 2015) зовнішнім заголовком є *Репортаж зі школи мистецтв у селі Гвіздець*. У статті *Десять днів морозу та пекла* (№ 3, 2016) зовнішній заголовок – *Розповідь кіборга про останні дні оборони Донецького аеропорту*. Такий вид підзаголовків у виданні трапляється рідко.

Другий вид – внутрішні підзаголовки, що виступають назвами окремих частин публікації та допомагають повніше розкрити тему, наприклад, у статті *Напишу я Президенту. Легалізована марихуана, Франківщина без дорожників і Тимошенко у Гондурасі...* (№ 39, 2015) виділено такі внутрішні підзаголовки: *Хай народ тишиться, Перший млинець, Франківці просять мляво, Гумор нам pomoже*; у статті *Брехня і злочин, або 50 відтінків правди* (№ 44, 2015) внутрішні заголовки такі: *Писав під диктовку, Нічого незаконного, Лікар, суд і фантазія, Дякую, що маєте терпіння*; у статті *Гуцул до гуцула*

або Румунія відкриває кордон (№ 7, 2016) – *Проект на 66 мільйонів євро, Зелене чекає, Готуємо документи*. У газеті «Репортер» він подається майже до кожної статті і друкується нежирним шрифтом, який відрізняється від шрифту основного матеріалу. Кілька підзаголовків виносять на початок публікації й подають як окремий блок – анонс. Така група підзаголовків виділяється на сторінці й допомагає читачеві швидко розібратися у змісті матеріалів. Кожен номер газети містить анонс статті «Людина тижня».

До врізів, які розміщено в газеті, можна віднести такі:

1) коментарі автора, що стосуються публікацій, та коментарі фахівців з певних проблем (стаття *«Товар» шукає роботу. Про рекрутерів, ярмарки вакансій та центри зайнятості* (№ 39, 2015) містить коментарі першого заступника директора обласної служби зайнятості Тараса Басюги та директора Франківської «Біржі праці» Ганни Бандури);

2) різноманітну інформацію (стаття *Івано-Франківська облрада – в комісіях і персонах* (№ 52, 2015) містить інформацію про склад постійних комісій, які створили депутати міської ради);

3) фотографії, таблиці (у статті *Маршрутки – переавантаження* (№ 49, 2015) подано повний перелік нових пасажирських маршрутів Івано-Франківська та роз'яснення);

4) графіки з поясненнями до них.

До декоративних елементів видання належать лінійки. Їх головне призначення – виділення матеріалів і відокремлення їх від інших. Лінійки між стовпцями завантажують шпальту, тому в тижневику їх використовують лише для відмежування одних матеріалів від інших. Ще одним декоративним елементом будь-якого газетного видання є ілюстрація. Тижневик містить схеми, таблиці, ілюстрації та значну кількість фотографій, що суттєво доповнюють ритм читання. Найбільш поширеною є соціологічна, довідково-енциклопедична, публіцистична, подієва та інформація про фізичну особу, а найменше ділової, статистичної, екологічної та правової інформації. Тому журналістам цього видання слід більше уваги приділяти тим видам інформації, які представлені в малому обсязі, використовуючи матеріали інформаційних агентств, офіційних сайтів державних структур тощо.

Характерними особливостями газети є ясність і зрозумілість тлумачень, логічна послідовність викладу, узагальненість понять і явищ, об'єктивний аналіз і лаконічність висловлювань. Тижневик має свій стиль, а саме говорить із читачами «живою», зрозумілою мовою, без зайвої офіційності чи сленгу, ділиться зібраними фактами, коментарями, прогнозами.

Список літератури:

1. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. Львів : ПАІС, 2004. С. 19.
2. Про інформацію: Закон України № 2657-ХІІ від 23 черв. 2005 р. із змінами, внесеними згідно з Законом № 2707-ІУ від 23.06.2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 48. С. 181.

References:

1. Zdorovega V.J. (2004). Teoriia i metodyka zhurnalistskoi tvorchosti [Theory and methodology of journalistic creativity]. 2nd ed, PAIS, Lviv, Ukraine.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992). The Law of Ukraine "On information", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (Accessed 15 February 2019).